

تأثیر جهت گیری کارآفرینی بر تاب آوری زنجیره تأمین (مورد مطالعه: شرکت فولاد سفیددشت شهر کرد)

هما عزیزیان دهکردی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۰۵ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۱۱/۲۶

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر جهت گیری کارآفرینی بر تاب آوری زنجیره تأمین در شرکت فولاد سفیددشت شهر کرد انجام گرفت. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ جمع آوری داده ها، توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش، مدیران شرکت فولاد سفیددشت شهر کرد مورد مطالعه قرار گرفتند. حجم نمونه با استفاده از مدلسازی معادلات ساختاری ۱۳۵ نفر به دست آمده است. با توجه به پیش بینی عدم بازگشت تعدادی از پرسش نامه ها تعداد ۱۵۰ پرسشنامه توزیع گردید که از این بین ۱۴۲ مورد جمع آوری گردید و تعداد ۱۳۵ پرسشنامه قابل استفاده بود. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش، پرسش نامه استاندارد برگرفته شده از الحکیمی و همکاران (۲۰۲۱) می باشد. به منظور تأیید روایی پرسش نامه از تحلیل عاملی تأییدی و به منظور تأیید پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ برای استفاده گردید که مقادیر به دست آمده بیانگر تأیید روایی و پایایی پرسشنامه است. تجزیه و تحلیل داده ها به روش معادلات ساختاری و با استفاده از نرم افزار Smart PLS3 انجام پذیرفت. نتایج حاکی از آن است که جهت گیری کارآفرینانه هم به طور مستقیم (با ضریب مسیر ۰/۵۴۱) بر تاب آوری زنجیره تأمین تأثیر معناداری دارد.

واژگان کلیدی

جهت گیری کارآفرینی، زنجیره تأمین، تاب آوری زنجیره تأمین

۱. کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی (تولید و عملیات)، موسسه آموزش عالی نور هدایت شهر کرد.

مقدمه

با توجه به اهمیت زنجیره تأمین در پاسخگویی بهتر به مشتری و در نهایت سودآوری بیشتر، به منظور بهبود عملکرد مالی، بسیاری از مدیران به زنجیره تأمین توجه نموده اند. عدم اطمینان محیطی و پیچیدگی جهانی به عنوان مهم ترین ویژگی کسب و کار در نظر گرفته می شوند؛ بنابراین برای شرکت ها ضروری است که برای پاسخگویی به تقاضاهای متغیر مشتریان و در نهایت انعطاف پذیری، چهارچوب هایی را ایجاد کنند. در اقتصاد نوین، دانش عامل مهمی در عملکرد زنجیره تأمین است که منجر به ایجاد مزیت رقابتی می شود (پور بقال، ۱۳۹۳) امروزه آن دسته از سازمان ها و شرکتهایی موفق ترند که بتوانند با سرعت و هزینه مناسب، ایده های جدیدی را توسعه دهند. داشتن نوآوری برای ایجاد مزیت رقابتی برای هر شرکتی برای پیروزی بر رقبای امری مهم و ضروری می باشد (طیبی و همکاران، ۱۳۹۹). با توجه به تغییرات محیطی و نیازهای مشتریان و همچنین رشد علم و گسترش تکنولوژی، اهمیت نوآوری در سازمان های امروزی غیر قابل انکار و چشم پوشی است. سازمان های موفق زیادی وجود داشتند که به دلیل نداشتن نوآوری به تدریج از بین رفته و یا دچار بحران شدند (قلی پور و همکاران، ۱۳۹۹).

اخیرا ادبیات اهمیت جهت گیری کارآفرینانه را برای انعطاف پذیری زنجیره تأمین نشان داده است، گرچه، بخاطر ابهام پیرامون آن، اطمینان وجود ندارد که چگونه جهت گیری کارآفرینانه می تواند انعطاف پذیری زنجیره تأمین را بهبود دهد. این مطالعه با ارائه شواهد تجربی از زمینه کشورهای در حال توسعه، از طریق یک مدل رابطه جهت گیری کارآفرینانه و تاب آوری زنجیره تأمین نقش دارد. (الحکیم و بوراد، ۲۰۲۰)، علیرغم اهمیت آن برای شرکت های کارآفرین تا با آشفتگی های فزاینده محیطی که تحت آن با منابع کمیاب کار می کنند، سازگار شوند (لیماج و برنویدر، ۲۰۱۷). طاهری و علی پور (۱۴۰۰) نشان دادند که شرکت های تولیدی باید از واحدهای تجاری خود پشتیبانی کنند تا خود را با شرایط پیچیده تولید سازگار کنند. نهادهای شرکتی هم باید سازماندهی شوند تا جهت گیری کارآفرینی را در جهت تولیدات جدید فعال کنند و در کنار اقدامات واحدهای تجاری، نوآوری های بنیادی لازم برای رشد در این شرایط به وجود آید. ظرفیت جذب نیز می تواند به عنوان یک مجموعه از فرایندها و روندهای سازمانی، با خلق و بهره گیری از دانش مرتبط، می تواند توانایی شرکت را برای دستیابی و حفظ مزیت رقابتی و افزایش عملکرد یاری کند. الحکیم و بوراد (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان تأثیر گرایش کارآفرینی بر انعطاف پذیری زنجیره تأمین انجام دادند. قنبری و طاهری (۱۴۰۰) به بررسی تعیین میزان نقش سرمایه های اجتماعی در انعطاف پذیری زنجیره تأمین با در نظر گرفتن نقش ظرفیت جذب و همسویی مدیریت زنجیره تأمین بازاریابی و عملکرد سازمانی در میان کارکنان شرکت شیر پگاه استان زنجان پرداختند. طیبی و همکاران (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان تأثیر ظرفیت جذب دانش بر نوآوری استراتژیک با توجه به نقش تعدیل گری رقابت پذیری و انعطاف پذیری استراتژیک انجام دادند. سلطانی و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی و تحلیل تأثیر نوآوری سازمانی بر تاب آوری زنجیره تأمین در شرکت های تولیدی در زمینه صنایع فلزی مستقر در شهرک های صنعتی شهرکرد پرداختند.

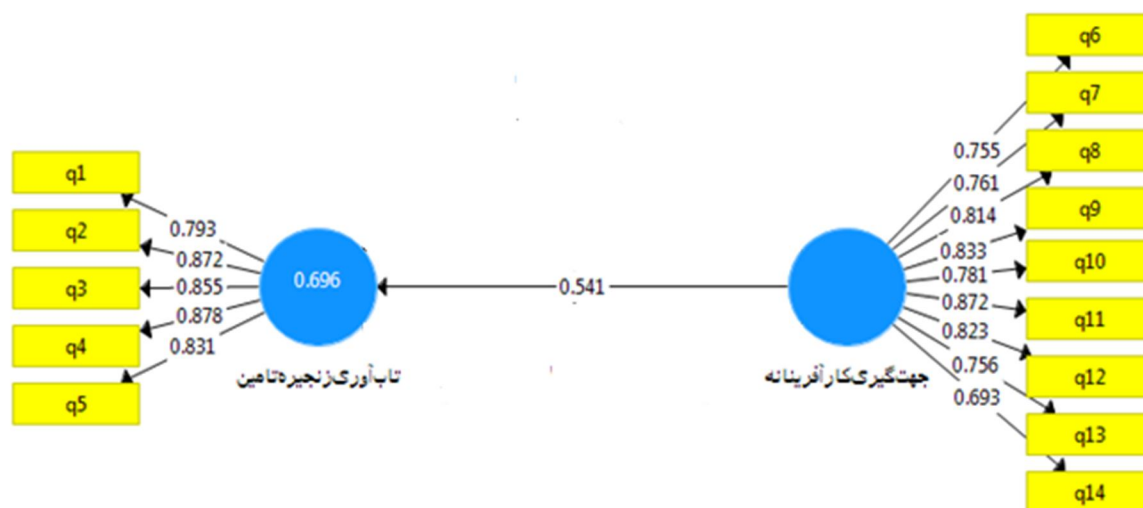
در پژوهش‌های قبلی به متغیر ظرفیت جذب در زمینه جهت‌گیری کارآفرینانه کمتر اشاره شد؛ بنابراین، این مطالعه شکاف نظری در ادبیات را پر می‌کند. با این دستاوردها، به رابطه جهت‌گیری کارآفرینانه و تاب‌آوری زنجیره تأمین تاکید می‌کند. از سویی با توجه به اهمیت زنجیره تأمین شرکتهای تولیدی لوازم خانگی از جمله شرکت فولاد سفیددشت در توسعه اقتصادی استان و کشور و همچنین ظرفیت و توانمندی آنها در ایجاد و توسعه کارآفرینی و نوآوری پرداختن به این موضوع در میان این شرکتها از اهمیت بالایی برخوردار است. لذا لازم است این پژوهش انجام گیرد؛ که نتایج آن می‌تواند از منظر تئوری و عملی برای پژوهشگران و مدیران شرکت فولاد سفیددشت شهرکرد مفید واقع گردد. براین اساس نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند شواهد مقدماتی از کارکردها و نقش‌های جهت‌گیری کارآفرینانه در بهبود تاب‌آوری زنجیره تأمین فراهم سازد.

روش تحقیق

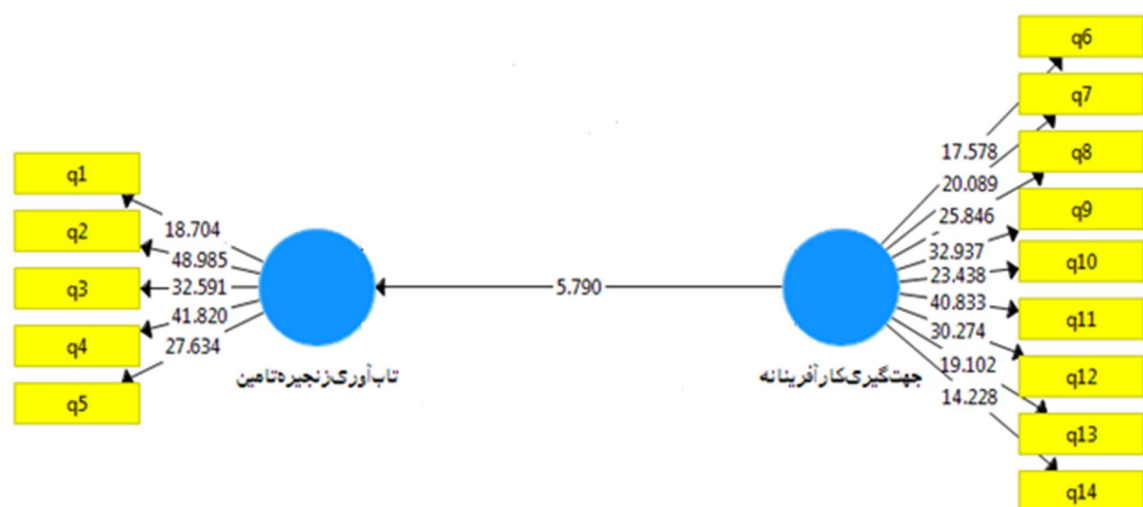
پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ جمع‌آوری داده‌ها، توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش، مدیران شرکت فولاد سفیددشت شهرکرد مورد مطالعه قرار گرفتند. حجم نمونه با استفاده از مدلسازی معادلات ساختاری ۱۳۵ نفر به‌دست آمده است. با توجه به پیش‌بینی عدم بازگشت تعدادی از پرسش‌نامه‌ها تعداد ۱۵۰ پرسشنامه توزیع گردید که از این بین ۱۴۲ مورد جمع‌آوری گردید و تعداد ۱۳۵ پرسشنامه قابل استفاده بود. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسشنامه استاندارد برگرفته شده از الحکیمی و همکاران (۲۰۲۱) می‌باشد. به منظور تأیید روایی پرسشنامه از تحلیل عاملی تأییدی و به منظور تأیید پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ برای استفاده گردید که مقادیر به‌دست آمده بیانگر تأیید روایی و پایایی پرسشنامه است. در این تحقیق برای آزمون فرضیه‌ها از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده می‌شود که یک تکنیک تحلیل چند متغیری بسیار کلی و نیرومند از خانواده رگرسیون چند متغیری است که به پژوهشگر امکان می‌دهد مجموعه‌ای از معادلات رگرسیون را به‌طور هم‌زمان مورد آزمون قرار دهد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Smart PLS3 استفاده گردیده است.

یافته‌های پژوهش

در این بخش به بررسی فرضیات تحقیق و آزمون هر یک از آنها پرداخته شده است. برای تأیید یا رد فرضیات تحقیق از مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار Smart PLS3 استفاده شد. اگر مقدار آماره t بزرگتر از $1/96 \pm$ باشد، فرضیه مربوطه در سطح خطای ۰/۰۵ مورد تأیید در غیر این صورت رد می‌گردد. پس از تحلیل و بررسی مدل اندازه‌گیری، در این قسمت به بررسی مدل ساختاری پرداخته می‌شود. در تحلیل مسیر، روابط بین متغیرها در یک جهت جریان می‌یابند و به‌عنوان مسیرهای متمایز در نظر گرفته می‌شوند. مفاهیم تحلیل مسیر در بهترین صورت از طریق ویژگی عمده آن، یعنی نمودار مسیر که پیوندهای علی احتمالی بین متغیرها را آشکار می‌سازد، تبیین می‌شوند (هومن، ۱۳۸۷). شکل ۱، مدل معادلات ساختاری و نمودار مسیر مدل تحقیق را نشان می‌دهد.



شکل شماره ۱: مدل ضرایب استاندارد



شکل شماره ۲: ضرایب t

فرضیه شماره ۱: جهت گیری کار آفرینانه بر تاب آوری زنجیره تأمین اثرگذار است.

در بررسی این فرضیه، همان طور که در جدول ذیل مشاهده می شود، ضریب مسیر برآورد شده برابر با ۰/۵۴۱ است و با توجه به مقدار آماره T که در فرضیه معنادار شده و از مقدار بحرانی ۱/۹۶ بیشتر می باشد؛ می توان نتیجه گرفت که این ضریب مسیر با سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است. این بدان معنا است که فرضیه فوق مورد تأیید قرار می گیرد. جدول زیر خلاصه نتایج مربوط به این فرضیه را نشان می دهد.

جدول (۱): ضریب رگرسیونی و معناداری فرضیه اول تحقیق

فرضیه	مسیر مستقیم	ضریب رگرسیونی	سطح معنی داری	نتیجه
۱	جهت گیری کارآفرینانه ← تاب آوری زنجیره تأمین	۰/۵۴۱	۵/۷۹۰	تأیید

نتایج

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر جهت گیری کارآفرینی بر تاب آوری زنجیره تأمین با نقش میانجی ظرفیت جذب و نوآوری در شرکت فولاد سفیددشت شهرکرد انجام گرفت. نتایج حاکی از آن است که جهت گیری کارآفرینانه هم به طور مستقیم (با ضریب مسیر ۰/۵۴۱) بر تاب آوری زنجیره تأمین تأثیر معناداری دارد. در این تحقیق مطرح شده بود که جهت گیری کارآفرینانه بر تاب آوری زنجیره تأمین تأثیر مثبت و معناداری دارد. همان طور که تجزیه و تحلیل های فصل چهارم نشان داد؛ این فرضیه مورد تأیید قرار گرفته است. درواقع نتایج نشان می دهد که شرکت های کارآفرینی در معرض اختلالات مختلف در داخل زنجیره تأمین خود هستند. علاوه بر این، شرکت ها با محیط های فرار و نامطمئن تری مواجه هستند و رفتارهای کارآفرینانه به شرکت ها کمک می کند تا تغییرات را بهتر درک و تحلیل کنند و در نتیجه توانایی بیشتری در تاب آوری پیدا نموده تا دوام زنجیره تأمین تضمین شود. تحقیقات پیشین مانند الحکیمی و همکاران (۲۰۲۱) در خلاف جهت و الحکیم و بوراد (۲۰۲۰) نیز در این راستا می باشد. در راستای نتایج تحقیق به مدیران پیشنهاد می شود یکی از مهم ترین نکاتی که می توان از این فرضیه استفاده کرد، تأثیر مثبت جهت گیری کارآفرینانه بر تاب آوری زنجیره تأمین است. از آنجایی که تأثیرگذاری جهت گیری کارآفرینانه بر تاب آوری زنجیره تأمین فقط مستقیم نیست و به نحوه اعمال جهت گیری کارآفرینانه توسط شرکت ها متکی است؛ شرکت فولاد سفیددشت شهرکرد بایستی به جهت گیری کارآفرینانه نه تنها به عنوان وسیله ای برای نوآوری بلکه به عنوان راهی برای بهبود انعطاف پذیری یک شرکت در برابر اختلالات زیست محیطی به طور کلی و اختلالات زنجیره تأمین به طور خاص نگاه کنند. همچنین به نظر می رسد جهت گیری کارآفرینانه ابزاری کارآمد برای افزایش تاب آوری زنجیره تأمین باشد، که ممکن است به وضعیت مخاطره آمیز فعلی کشور در نتیجه تحولات سیاسی و امنیتی مرتبط باشد.

منابع

پوربقال، فاطمه. (۱۳۹۳). بررسی رابطه انتقال دانش و عدم اطمینان محیطی با انعطاف پذیری زنجیره تأمین و عملکرد مالی در شرکت های تولیدی استان خوزستان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز - دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی

- سلطانی، علی.، بابایی فارسانی، میثم.، و حسنی مقدم، صادق. (۱۳۹۸). بررسی و تحلیل تأثیر نوآوری سازمانی بر تاب آوری زنجیره تأمین (مورد مطالعه شرکت های تولیدی در زمینه صنایع فلزی مستقر در شهرک های صنعتی شهرکرد. نشریه علمی مدیریت زنجیره تأمین. ۲۱(۶۲)، ۱۸-۳۱.
- سرمد زهره. بازرگان، عباس.، و حجازی، الهه. (۱۳۹۰). روش های تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگه.
- طاهری، مصطفی.، و علی پور، محسن. (۱۴۰۰). بررسی اثر جهت گیری کارآفرینی شرکتی بر عملکرد مالی با نقش میانجی نوآوری بنیادی واحد تجاری و نقش تعدیلگر شدت تحقیق و توسعه و ظرفیت جذب واحد تجاری (مورد مطالعه: شرکت های تولیدی در استان فارس)، کنفرانس ملی دستاوردهای نوین در پژوهش های مدیریت، اقتصاد و حسابداری، اصفهان.
- طیبی ابوالحسنی، سیدامیرحسین، دانشوردیلمی، محمدرضا، و اسدی خانقاه، شیرین. (۱۳۹۹). تأثیر ظرفیت جذب دانش بر نوآوری استراتژیک با توجه به نقش تعدیل گری رقابت پذیری و انعطاف پذیری استراتژیک. فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی، ۱۱(۴۲)، ۱۸۹-۱۲.
- قنبری، عباس.، و طاهری، عطوفعلی. (۱۴۰۰). نقش سرمایه های اجتماعی در انعطاف پذیری زنجیره تأمین با در نظر گرفتن نقش ظرفیت جذب و همسویی مدیریت زنجیره تأمین بازاریابی و عملکرد سازمانی (مطالعه موردی شرکت شیر پاستوریزه پگاه استان زنجان)، هفتمین کنفرانس بین المللی علوم مدیریت و حسابداری، تهران.
- هومن، ح. (۱۳۹۱). مدل یابی معادلات ساختاری با رویکرد نرم افزار لیزرل، انتشارات سمت، چاپ دوم.
- Al-Hakimi, M. A., & Borade, D. B. (2020). The impact of entrepreneurial orientation on the supply chain resilience. *Cogent Business & Management*, 7(1), 1847990.
- Al-Hakimi, M. A., Saleh, M. H., & Borade, D. B. (2021). Entrepreneurial orientation and supply chain resilience of manufacturing SMEs in Yemen: The mediating effects of absorptive capacity and innovation. *Heliyon*, 7(10), e08145.
- Limaj, E., & Bernroider, E. W. (2019). The roles of absorptive capacity and cultural balance for exploratory and exploitative innovation in SMEs. *Journal of Business Research*, 94, 137-153.

The effect of entrepreneurial orientation on the resilience of the supply chain (case study: Sefidasht Shahrekord Steel Company)

Date of Receipt: 2022/12/26 Date of Issue: 2023/02/14

Abstract

This research was conducted with the aim of investigating the effect of entrepreneurial orientation on the resilience of the supply chain with the mediating role of absorption capacity and innovation in Sefidasht Shahrekord Steel Company. The current research is applied in terms of purpose and descriptive-survey in terms of data collection. The statistical population of this research was the managers of Sefidasht Shahrekord Steel Company. The sample size is 135 people using structural equation modeling. Due to the prediction of non-return of a number of questionnaires, 150 questionnaires were distributed, of which 142 were collected and 135 questionnaires were usable. The data collection tool in this research is a standard questionnaire taken from Al-Hakimi et al. (2021). In order to confirm the validity of the questionnaire, confirmatory factor analysis was used and in order to confirm the reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha was used, and the obtained values indicate the validity and reliability of the questionnaire. Data analysis was done by structural equation method and using Smart PLS3 software. The results indicate that the entrepreneurial orientation directly (with a path coefficient of 0.541) has a significant effect on the resilience of the supply chain.

Keywords

Entrepreneurial orientation, supply chain, supply chain resilience